

stor vsakdanjega življenja in prinesla velike koristi večjemu številu ljudi. »Brez njegove vztrajnosti, ki ni obupala ob nobeni oviri, ne bi bilo univerzitetnih stanovanjskih blokov na ljubljanskih Prulah, ki so močno omilili tedanjo veliko stanovanjsko stisko zlasti mlajših univerzitetnih ljudi« (V. Melik). In prav ta vztrajnost, ta optimizem je ne samo ena izmed temeljnih značajskih potez prof. Britovška, pač pa tudi njegovo vodilo za premagovanje življenjskih tegob, ki žal nobenemu ne prizanašajo.

Spoštovani tovariš profesor, dragi Marjan! Iskrene čestitke ob visokem jubileju in še na mnoga leta.

August Lešnik

Prof. dr. Janko Prunk – šestdesetletnik

Podpisani je očitno posebne sreče s prijatelji in kolegi, ko ima v počastitev njihovih okroglih obletnic prijetno dolžnost napisati jubilejni zapis. Prof. dr. Janko Prunk je namreč še eden od tistih slovenskih zgodovinarjev, ki jih ni zapustila mladostna energija. Pa je na predzadnji lanski dan dopolnil šestdeset let! In to raziskovalno, mišljenjsko in osebno razgibanih let, ki so celostno označila njegovo življenjsko izkušnjo. Slednjo na zgodovinopisnem področju zaznamuje dejstvo, da je med tistimi, ki so odločilno prispevali k pred dobrimi tremi desetletji začetemu procesu vsebinsko širokega in modernega obravnavanja slovenske novejšje zgodovine.

Janko (Janez) Prunk se je rodil 30. decembra 1942 v Loki pri Zidanem mostu. Železničarski sin je štiri razrede osnovne šole obiskoval v domačem kraju, nižjo gimnazijo pa v Radečah. Tja je ali pešal ali pa se je, največkrat pozimi, vozil z vlakom. Še danes se spominja, kako je brilo, ko

je moral čez tamkajšnji most prekoračiti Savo, da je prišel v mestno naselje do šole. Sledila je višja gimnazija v Celju. Ko so po z odliko opravljeni maturi minila štiri leta naporne zgodnjejutranje vožnje z vlakom v šolo in poznopoldanske domov, je leta 1961 v Ljubljani vpisal študij zgodovine in sociologije. Za študij na Filozofski fakulteti je bil potreben poprejšnji notranji samopremislek, saj ga je privlačila tudi arhitektura. Odločil se je za humanistiko, nagnjenost do arhitekture in z njo do umetnostno zgodovinske dediščine pa je ostala. Janka Prunka namreč ne poznamo le kot zgodovinarja in univerzitetnega profesorja, temveč tudi kot odličnega poznavalca umetnosti. To je lahko spoznal vsak, ki je v njegovi družbi občudoval spomenike evropske kulture – od Pariza, Kölna, Mainza, Nürnberga, Aachna, Münchna, Dunaja, Prage, Benetk, Firenc, Rima in drugih evropskih zgodovinskih središč. Kot estetu mu je blizu tudi zakladnica svetovne in evropske literature.

Janko Prunk je že v času študija opozoril nase z razumevanjem zgodovine kot kompleksnega idejnega, političnega, kulturnega in socialnogospodarskega procesa. Bil je eden najboljših študentov svoje generacije in kot predsednik študentske organizacije na fakulteti tudi družbeno dejaven. Po diplomi leta 1966 sta ga študijska prizadevnost in živo zanimanje za sodobno zgodovino pripeljala na tedanji Inštitut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani (od 1989 Inštitut za novejšo zgodovino). Načrtno raziskovanje slovenske sodobne zgodovine je bilo takrat še v povojih in na inštitutu jih je začela razvijati tedanja mlada, t. i. »zlata« generacija: Franc Rozman, Janko Prunk in Jasna Fischer. Dr. Jasna Fischer je ob petindvajsetletnici IZDG kot njegova direktorica opozorila, da je bila druga polovica šestdesetih let, ko so se omenjeni trije mladi zgodovinarji zaposlili na inštitutu (na začetku je inštitutsko pot z njimi delil tudi Pavel Dobrila), čas, ko je grozilo, »da postane inštitut namesto znanstvene ustanove z nujno potrebno spremljajočo vlogo dokumentacijsko-informacijskega središča servisni zavod za potrebe tre-

nutnih političnih, propagandnih in publicističnih potreb in interesov. Za delavce inštituta, ki se je postopno tudi kadrovske krepil z novimi mladimi zgodovinarji z jasno določenimi znanstvenimi ambicijami, je bila ta dilema le navidezna. Jasno jim je bilo, da je perspektiva inštituta le v širitvi inštitutovega delovnega programa, in to časovno, problemsko in prostorsko. To je pomenilo posvečati večjo pozornost tudi osnovnim znanstvenim raziskavam, ki so morale pokrivati obdobje od začetkov delavskega gibanja na Slovenskem v drugi polovici 19. stoletja, po letu 1918 pa v širitvi raziskav na zgodovino slovenskega naroda v celoti na vsem njegovem etničnem ozemlju, to je politični, gospodarski, družbeni in kulturni dimenziji ter razmišljati tudi o raziskavah obdobja po drugi svetovni vojni. Za tako zastavljen koncept inštitutovega dela ni bila dovolj le volja in želje njegovih sodelavcev, temveč je bil potreben družbeni konsenz. Tega je inštitut ob svoji 10-letnici (leta 1969 – J. P.) tudi dobil.¹

Janko Prunk je več kot prepričljivo utemeljil tedanjo potrebo po problemski širitvi raziskav novejših zgodovine slovenskega naroda. To dokazuje vrsta temeljnih obravnav, ki jih je napisal v sedemdesetih letih. Najprej je po vzpodbudi nestorja preučevanja slovenske novejših zgodovine, prof. dr. Metoda Mikuža, v razpravi *Škof Jeglič – politik* (Kronika, 1971/1, 3) osvetlil pomemben vidik slovenske politične zgodovine od konca 19. do začetka tridesetih let 20. stoletja; o ljubljanskem knezoškofu Antonu Bonaventuri Jegliču kot politični osebnosti, ki je sooblikovala tedanje slovensko katoliško gibanje je poročal tudi na *Jegličevem simpoziju* v Rimu leta 1990 (Jegličev simpozij v Rimu, Celje 1991). Leta 1971 je v ugledni reviji *Prilozi za istoriju socijalizma* (št. 8) izšla tudi njegova odlična razprava *Zveza delovnega ljudstva (Savez radnog naroda) za opštinske izbore u Ljubljani decembra 1922 godine*, s katero je kot raziskovalno prebojen zgodovinar vstopil v jugoslovanski zgodovinski prostor. V razpravi, ki je nato izšla tudi v slovenskem jeziku (*Prispevki za zgodovino delavskega gibanja, 1971–1972/1–2*) je kritično obravnaval strogo komunistično načelo, da marksistični proletariat ne sme sodelovati z proletariatom, organiziranim na verski osnovi. To problematiko je obravnaval tudi na odmevnem simpoziju *Revolucionarno delavsko gibanje v letih 1921–1924* leta 1974 v Ljubljani (*Politika KP v Sloveniji v času Zveze delovnega ljudstva v Ljubljani, oktober 1922 – april 1923, posebnost v razvoju KPJ*, v: *Revolucionarno delavsko gibanje v letih 1921–1924*, Ljubljana 1975). Medtem je pridobil tudi svoj prvi akademski naslov. Leta 1972 je na Filozofski fakulteti magistriral s temo *Slovenski krščanski socialisti med šestojanuarsko diktaturo 1929–1934* (PZDG, 1973/1–2). Naslednje leto je sodeloval pri izdaji znanega *Leksikona Cankarjeve založbe* (Ljubljana 1973, 2000), sredi sedemdesetih let pa tudi *Svetovne zgodovine* (Ljubljana 1976, 1981; hrvaška izdaja *Povijest svijeta*, Zagreb 1990).

Janko Prunk je pomemben del svojih raziskovalnih poglobitev namenil idejnopolitični dinamiki v slovenskem katoliškem taboru. Po razpravi o škofu Jegliču in magistrskem delu, se je v okviru te raziskovalne problematike posvetil obravnavi mesta in vloge krščanskih socialistov v slovenskem idejnem, političnem in družbenem razvoju v prvi Jugoslaviji. K temu ga je navedla obravnavna slovenskih krščanskih socialistov in njihove vloge pri ljudskofrontnem povezovanju v drugi polovici tridesetih let, ki jo je tedaj opravljal na IZDG. Prerasla je v celostno raziskavo o idejno političnem razvoju krščanskosocialističnega gibanja na Slovenskem med svetovnima vojnima, kar je bila tudi tema njegove doktorske disertacije, ki jo je ubranil leta 1976 na ljubljanski Filozofski fakulteti. Disertacija je v knjižni obliki pod naslovom *Pot krščanskih socialistov v Osvobodilno fronto slovenskega naroda* naslednje leto v obsegu 240 strani izšla v elitni ediciji Misel in čas pri Cankarjevi založbi v Ljubljani. Študija *Pot krščanskih socialistov v OF* je skrbno izrisana podoba krščanskosocialističnega gibanja na Slovenskem v letih 1918–1941; v času svojega nastanka je bila pomembno in sveže dopolnilo tedaj obstoječi literaturi o slovenski politični zgodovini v prvi jugoslovanski državi. Avtor je v predgovoru k njej utemeljeno zapisal, da je pri pisanju »ves čas ostajal zvest osnovni zapovedi zgodovinske znanosti: ne napisati nič, kar ni resnično in nič zamolčati, kar je resnično« (str. 5). Za študijo je leta 1980 prejel nagrado *Sklada Borisa Kidriča*.

Po objavi študije o krščanskih socialistih, s katero se je uveljavil v širši slovenski javnosti, je prof. Prunka pritegnila problematika jugoslovanske državne združitve leta 1918. Leta 1979 je z referatom *Slovensko-hrvaški odnosi 1914–1918 in jugoslovansko zedinjenje* nastopil na velikem jugoslovanskem

¹ Fischer, Jasna: 25 let dela Inštituta za zgodovino delavskega gibanja. *Prispevki za zgodovino delavskega gibanja*, 1984, 24, št. 1–2, str. 6.

simpoziju v Iloku (*Stvaranje jugoslavenske države*, Beograd 1983). Referat je izšel tudi v slovenskem (Zgodovinski časopis, 1979/4) in nemškem jeziku (*Die slowenisch-kroatischen Beziehungen vor und in Ersten Weltkrieg*, v: *Gesellschaft, Politik und Verwaltung in der Habsburgermonarchie 1830–1918*, Wiesbaden 1987). Konec sedemdesetih let se je pričel posvečati še življenju in delu slovenskega revolucionarja in politika Borisa Kidriča (*Historiografski elementi v publicističnem delu Borisa Kidriča*, PZDG, 1978–1979/1–2). V drugi polovici sedemdesetih let je – skupaj z Brankom Božičem in Tomažem Webrom – napisal tudi učbenika *Zgodovina 2–2: druga svetovna vojna in svet po njej* (Ljubljana 1978, 108 str.) in *Zgodovina II: novejša zgodovina* (Ljubljana 1979, 208 str.). Priprava obeh učbenikov je sovpadala z začetkom njegovega visokošolskega pedagoškega dela, ko je za štiri leta zapustil IZDG in bil med leti 1975–1979 profesor na Pedagoški akademiji v Ljubljani. Na PA je predaval *Občo zgodovino* in *Uvod v študij zgodovine*. V tem času je (skupaj z Martinom Ivaničem) pripravil *Raziskovalni načrt za zgodovino Slovencev po letu 1945* (PZDG, 1978–1979/1–2). Leta 1976 je začel predavati tudi na tedanji Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo; leta 1978 je bil izvoljen za docenta za *Novejšo občo in narodno zgodovino*, leta 1988 pa za rednega profesorja istega predmeta in še za predmet *Zgodovina politične misli jugoslovanskih narodov*.

Prof. dr. Janko Prunk je že konec šestdesetih let stopil na izjemno ustvarjalno pot raziskovalne in kasneje tudi pedagoške dejavnosti v tujini. S svojim bogatim prispevkom na tem področju je pomembno prispeval k uveljavitvi slovenskega zgodovinopisja v mednarodnem prostoru. Je med tistimi slovenskimi zgodovinarji, ki imajo največ mednarodnih izkušenj. S še ne sedemindvajsetimi leti – za tedanji čas so bila to presenetljivo mlada leta – se je ob razumevanju in podpori takratnega vodstva IZDG leta 1969 študijsko izpopolnjeval v Historičnem inštitutu Univerze v Leipzigu, kjer se je med drugim seznanil z znanim profesorjem slovenskega rodu, dr. Walterjem Markovom. Leta 1973 pa je, brez vsakršne druge pomoči, kot prvi slovenski zgodovinar opravil doktorandsko specializacijo na Institut für europäische Geschichte v Mainzu. Študij na tem elitnem inštitutu, kjer se že več kot pol stoletja usposablajo nadarjeni mladi zgodovinarji iz vsega sveta (doslej je tretjina njegovih študentov prišla iz ZRN, tretjina iz držav Zahodne Evrope, Kanade, ZDA in Japonske, tretjina pa iz Vzhodne, Jugovzhodne Evrope in Kitajske), je bil ena od najpomembnejših zarez v njegovem življenju. V Mainzu se je srečal s sodobno in neobremenjeno evropsko in svetovno zgodovinopisno raziskovalno mislijo tistega časa. V tistem času se je seznanil tudi z enim od ideologov krščanskega socializma v Weimarski republiki, po drugi svetovni vojni članom SPD in ustanoviteljem znamenite levičarske revije *Frankfurter Hefte*, Walterjem Dirksom.

Prof. Prunk je v Mainzu po skrbnem študijskem in raziskovalnem delu pripravil uvodni del svoje doktorske disertacije, to je pregled razvoja krščanskega socializma v Zahodni in Srednji Evropi med obema vojnoma, kar še danes njegovi *Poti krščanskih socialistov v OF* utemeljuje položaj standardne evropske študije o tem vprašanju. To sta potrdili obsežni razpravi v nemškem jeziku, *Die slowenischen christlichen Sozialisten im alten Jugoslawien* (Österreichische Osthefte, Wien, 1982/2) in *Die christlichen Sozialisten in West- und Mitteleuropa zwischen den beiden Weltkriegen* (Internationale Tagung der Historiker der Arbeiterbewegung, Linzer Konferenz, 18, 1982, Wien 1985). Obenem s stopnjevanim študijem v Zvezni republiki Nemčiji pa se je seznanil še z zahodnoevropskim načinom življenja in njegovo žlahtno kulturno, znanstveno in politično vsebino, kar je njegovo osebno podobo opredelilo do danes. Na mainškem inštitutu je s svojim dinamičnim razmišljanjem, zavidljivim poznavanjem raziskovalne problematike in dobrim znanjem nemškega jezika vzbudil pozornost njegovega dolgoletnega direktorja prof. dr. Karla Otmarja Freiherra von Aretina, ki mu je ponudil mesto inštitutovega asistenta, to je stalno zaposlitev v ZRN. Zaradi osebnih razlogov in zavezanosti domovini, je to edinstveno ponudbo odklonil. Slovensko zgodovinopisje in ljubljanski IZDG sta s to odločitvijo gotovo pridobila.

Poleg strokovnih in novih življenjskih spoznanj ter omenjene ponudbe direktorja IEG v Aretina, se je prof. Prunk vrnil v domovino obogaten še z novimi dragocenimi prijateljstvi. Zbližal se je z nemškima kolegoma in današnjima uglednima sodelavcema mainškega inštituta, dr. Ralphom Melvilom in dr. Clausom Scharfom. Oba sta na pobudo prof. Prunka že predavala v Ljubljani – na Inštitutu za novejšo zgodovino oziroma na Oddelku za zgodovino ljubljanske Filozofske fakultete, enako kot tudi sedanji direktor IEG v Mainzu, prof. dr. Heinz Duchhardt, ki je predaval na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru in na ljubljanski Fakulteti za družbene vede. Vez, ki jo je prof. Prunk vzpostavil z mainškim inštitutom, je v resnici zelo močna. O tem priča tudi svečano predavanje *Slowenien als Idee und politi-*

ches Programm in der europäischen Aufklärung 1768–1848, ki ga je imel na Institut für europäische Geschichte v Mainzu ob njegovi petdesetletnici, 28. aprila 2000. A to še ni vse. Človeško in strokovno zaupanje, ki živi med mainškim inštitutom in prof. Prunkom na zelo poveden način odraža tudi dejstvo, da so se ob njegovi nesebični vzpobudi in priporočilu kar trije raziskovalci iz IZDG oziroma Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani, med njimi tudi podpisani, študijsko izpopolnjevali v Mainzu. Vsem je takó doživeto zblížanje z nemškim in evropskim zgodovinopisjem veliko pomenilo. Študijsko bivanje v tujini je vedno veliko pomenilo tudi prof. Prunku, ki se je leta 1978 študijsko izpopolnjeval še v École de hautes études en sciences sociales in Institut Maurice Thorez v Parizu.

V osemdesetih letih je prof. Prunk nadaljeval z obravnavo tematskih sklopov, ki se jim je do tedaj posvečal in jim dodal še nove. Po vrnitvi na IZDG je pripravil sintetično obravnavo *Politične koncepcije slovenskega meščanstva v stari Jugoslaviji* (PZDG, 1982/1–2). Obravnava je za tisk prirejen referat na znanem simpoziju *Narodna in socialna politika v slovenski zgodovini od konca 19. stoletja do danes*, ki so ga 17. in 18. novembra 1981 v Ljubljani pripravili IZDG, pedagoško-znanstvena enota za zgodovino Filozofske fakultete in Inštitut Milka Kosa SAZU. Prof. Prunk je bil pobudnik tega simpozija. V začetku osemdesetih let je sodeloval tudi pri pripravi še danes uporabne *Kronologije naprednega delavskega gibanja na Slovenskem 1868–1980* (Ljubljana 1981). Nato se je posvečal Borisu Kidriču (*Vloga Borisa Kidriča pri ustvarjanju Osvobodilne fronte slovenskega naroda*, Borec, 1984/3–4; *Boris Kidrič*, Ljubljana 1984, 40 str.), krščanskemu socializmu (*Politički profil slovenačkih hriščanskih socialista i njihovog delovanja 1919–1943*, v: *Liberalizam i socializam*, Beograd 1984; *Krekova tradicija*, Revija 2000, 1988/40–41; tudi Krekov simpozij v Rimu, Celje 1992), slovensko-hrvaškim odnosom (*Radič in Slovenci*, ZČ, 1985/1–2) in jugoslovanski združitvi 1918 (*Slovenci in ustanovitev Jugoslavije*, Revija 2000, 1988/44–45). Sredi osemdesetih let pa so ga razpravljana s prijateljem in urednikom *Revije 2000*, Petrom Kovačičem-Peršinom, navedla k pripravi nove knjige, *Slovenski narodni programi : narodni programi v slovenski politični misli od 1848 do 1945* (Ljubljana 1986, 284 str.). V tej knjigi, ki obravnava obdobje stotih let slovenske zgodovine, za katero je značilna izrazita narodnopolitična aktivnost slovenskega naroda, je poleg študije objavil še 42 izbranih slovenskih političnih programov iz obdobja 1848–1945. To daje omenjeni knjigi, za katero je dobil leta 1987 nagrado *Vstaje slovenskega naroda*, tudi značaj zbornika virov. *Slovenski narodni programi* so izšli še srbohrvaškem jeziku (*Slovenački nacionalni programi*, Beograd 1988, 268 str.).

Prof. Prunk je bil sredi osemdesetih let ponovno v tujini. V študijskem letu 1984/85 je bil kot Humboldtov štipendist gostujoči profesor v historičnem seminarju Univerze v Freiburgu, v letu 1988/89 pa je kot gostujoči profesor predaval v seminarju za vzhodnoevropsko zgodovino Univerze v Kölnu. V drugi polovici osemdesetih let je bil ob raziskovalnem in pedagoškem delu tudi širše strokovno in družbeno dejaven. Leta 1987 je za Slovensko matico v Ljubljani pripravil zbornik člankov in razprav akad. prof. dr. Boga Grafenauerja, nastalih v času pred drugo svetovno vojno, *Slovensko narodno vprašanje in slovenski narodni položaj* in k zborniku napisal spremno študijo *Značaj Grafenauerjevih člankov*. Tega leta se je začelo tudi njegovo plodno sodelovanje z *Enciklopedijo Slovenije*, za katero je napisal vrsto tehtnih gesel (npr. *Narodni program*, *Narodno vprašanje*, *Slovenci od 1918 do 1991*). V letih 1986–1988 je bil predsednik sekcije za sodobno zgodovino pri Zvezi zgodovinskih društev Slovenije in od 1988 do 1990 njen podpredsednik. V letih 1988–1990 je bil predsednik Sveta *Revije 2000*. Bil je tudi član Sveta za vzgojo in izobraževanje SRS.

Po prelomu osemdesetih v devetdeseta leta je prof. Prunk objavil več knjižnih del. Najprej leta 1990 pomemben zbornik intervjujev z vodilnimi ideologi in politiki starih in novih političnih strank ter predsednikom Predsedstva RS in slovenskim članom Predsedstva SFRJ, Milanom Kučanom in dr. Janezom Drnovškom, *Nova slovenska samozavest : pogovori s slovenskimi političnimi prvaki* (Ljubljana 1990, 165 str.). Intervjuvanci so tedaj izrekli marsikatero zanimivo misel, na katero se danes lahko opre zgodovinar. Leta 1993 je objavil znano delo *Slovenski narodni vzpon : narodna politika (1768–1992)* (Ljubljana 1992, 455 str.), v katerem je obravnaval več kot dvestoletno pot, ki so jo prehodili Slovenci od ljudstva, vpetega v habsburško državno telo do mednarodno priznane nacije leta 1992. Kot se lahko spomnimo je delo doživelo tudi polemičen odziv – avtor je v polemiki ocenil, da je šlo »za filozofsko zgodovinsko konceptualno razhajanje« (Delo, 8. 4. 1993) – dejstvo pa je, da je prof. Prunk s *Slovenskim narodnim vzponom* prvi v svoji generaciji dejavno spomnil na potrebo po sintetični obravnavi novejše slovenske zgodovine v širokem časovnem loku. Istega leta kot *Slovenski narodni vzpon* je (skupaj z

Branimirjem Nešovičem) objavil lepo sprejet prvi postsocialistični in postjugoslovanski učbenik za zgodovino 20. stoletja za 8. razred osnovnih šol *20. stoletje: zgodovina za 8. razred osnovne šole* (Ljubljana 1993, 260 str.). Naslednje leto je sledila *A brief history of Slovenia: historical background of the Republic of Slovenia* (Ljubljana 1994, 85 str.; Ljubljana 2000, 251 str.), v katerem je predstavil zgodovinski razvoj na prostoru današnje Slovenije v času od antike do konca 20. stoletja. »Kratka zgodovina« izšla tudi v italijanskem (*Breve storia della Slovenia: i retroscena storici della nascita della repubblica indipendente di Slovenia*, Lubiana 1994, 87 str.) in nemškem jeziku (*Slowenien – ein Abriss seiner Geschichte*, Ljubljana 1996, 177 str.) in v slovenščini (*Kratka zgodovina Slovenije*, Ljubljana 1998, 219 str.; Ljubljana 2002, 230 str.). Leta 1996 je (skupaj z Martinom Ivaničem) izdal *Osamosvojitve Slovenije: s kratkim orisom slovenske zgodovine* (Ljubljana, 171 str.), konec devetdesetih let pa je sodeloval pri obsežni kroniki *Slovinci skozi čas: kronika slovenske zgodovine* (Ljubljana 1999) in *Ilustrirani zgodovini Slovencev* (Ljubljana 1999). V začetku devetdesetih let je po njegovi zaslugi v slovenskem jeziku izšla tudi znana *Kratka svetovna zgodovina za mlade bralce: od pradavnine do sedanjosti* E. H. J. Gombricha (Ljubljana 1991).

Poleg priprave omenjenih del je prof. Prunk v zadnjem dobrem desetletju napisal več razprav iz problematike, ki se ji posveča in z referati sodeloval na vseh pomembnih simpozijih v tem času – med drugim na simpoziju *Življenje in delo dr. Antona Korošca* (Maribor 1990), *Slovenski upor 1941* (Ljubljana 1991), *Dunaj in slovensko narodno gibanje* (Ljubljana 1992), *Slovinci in država* (Ljubljana 1994), *Slovenska trideseta leta* (Ljubljana 1995), *Avstrija, Jugoslavija, Slovenija: slovenska narodna identiteta skozi čas* (Lipica 1996), *Slovenija 1848–1998: iskanje lastne poti* (Maribor 1998), *Šestdeset let od začetka druge svetovne vojne na Slovenskem* (Ljubljana 2001). Sodeloval je tudi pri pripravi znanega sintetičnega pregleda *Ključne značilnosti slovenske politike v letih 1929–1955*, ki ga je leta 1995 za potrebe Državnega zbora RS pripravila skupina slovenskih zgodovinarjev. V prvi polovici devetdesetih let je bil kot Humboldtov štipendist ponovno gostujoči profesor na Univerzi v Freiburgu (1994/95). V začetku devetdesetih let je bil kot član vodstva Socialdemokratske stranke Slovenije opazen tudi v slovenski politiki. V tem času je mnogo sodeloval s Historische Kommission pri Predsedstvu SPD v Bonnu. Od maja 1992 do januarja 1993 je bil minister za Slovence po svetu in narodnostne manjšine v Sloveniji v prvi Drnovškovi vladi. V SDSS se je zavzemal za njeno njeno moderno zahodnoevropsko ideološko usmeritev, a v tem ni uspel. Zato je leta 1994 iz stranke izstopil. Od leta 1998 je predsednik krščanskosocialističnega *Društva 2000*, od 1999 *Ambasador znanosti Republike Slovenije* in od 2003 član novega *Glavnega odbora Rdečega križa Slovenije*.

Prof. Prunk se je leta 1995 odločil, da se s polnim delovnim časom posveti pedagoškemu delu. Zaposlil se je na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, kjer je nosilec predmetov *Nastanek sodobnega sveta*, *Zgodovina socialne in politične misli na Slovenskem*, *Zgodovina evropske ideje in Izbrani problemi sodobnih političnih teorij*. Inštitut za novejšo zgodovino je zapustil kot znanstveni svetnik (po prvih asistentskih letih je 1978 postal znanstveni sodelavec, 1983 višji znanstveni sodelavec, 1988 znanstveni svetnik), ki je na njem pustil vidno sled. Razen na znanstvenem področju je bil na IZDG/INZ dejaven tudi kot predsednik njegovega najvišjega organa – Sveta inštituta v letih 1980–1982 in vodja raziskovalnega projekta *Politični in idejni razvoj na Slovenskem 1892 do 1941* v letih 1993–1995. Od leta 1991 je član uredništva inštitutove revije *Prispevki za novejšo zgodovino*. Na inštitutu je bil dejaven tudi v nekdanjih družbenopolitičnih organizacijah (Zvezi sindikatov in Zvezi komunistov Slovenije). To omenjamo zlasti zategadelj, ker je v njihovo delovanje vnašal svobodno in samostojno razmišljanje ter bil pri tem večkrat tudi osamljen.

Prof. dr. Janko Prunk je danes eden od najbolj znanih slovenskih zgodovinarjev, uveljavil pa se je tudi kot politolog. Poleg strokovne ga dobro pozna tudi širša javnost, saj ga odlikuje izjemna sposobnost javnega nastopa, kar za zgodovinarje sicer ni najbolj značilno. Jankova misel in iskateljsko spoznanje sta plodna – doslej je podpisal dobrih 400 bibliografskih enot – zato ni čudno, da ga, kljub zahtevnim pedagoškim obveznostim, nenehno srečujemo v duhovnem snovanju. Prav v tem času za Institut für europäische Integrationsforschung Univerze v Bonnu pripravlja besedilo *Die Tragweite der europäischen rationalistischen Zivilisation*. Ker je Janko človek široke osebne nadarjenosti lahko od njega v prihodnje – in to ne le v zgodovinopisju – pričakujemo še marsikaj. Pred leti nas je presenetil kot urednik odličnega *Vodnika po slovenskih vinorodnih okoliših* (Ljubljana 1994), sedaj pa nam bo morda predstavil akvarele, ki jih slika že vrsto let, ali pa javno odprl strani romana o mnogoplastnem

dogajanju na Slovenskem med drugo svetovno vojno. Naj bo tako ali drugače, Janko je in bo ostal mož jasno prepoznavne življenjske moči in ustvarjalnosti. V zadnjih letih ju spremlja tudi opazna življenjska modrost, kar daje osebnemu stiku z njim posebno vrednost. Ob tem poudarku želimo prijatelji in kolegi prof. dr. Janku Prunku ob njegovem življenjskem jubileju še veliko stokovnih in drugih ustvarjalnih uspehov, zdravja in osebne sreče!

Jurij Perovšek

V seriji »Knjižnica Kronike« so izšle naslednje publikacije:

Po 16-letni prekinitvi je v seriji izšla nova knjižica št. 7 z naslovom **ŽIVETI OD KNJIG. Zgodovina knjigotrštva na Kranjskem do začetka 19. stoletja**, avtorice Anje Dular, v obsegu 255 strani.

Knjižico lahko kupite za samo 1500 SIT.

Milko Kos: SREDNJEVEŠKA LJUBLJANA, topografski opis mesta in okolice (1955), 96 strani (razprodana)

Igor Vrišer: RAZVOJ PREBIVALSTVA NA OBMOČJU LJUBLJANE (1956), 72 strani

Vlado Valenčič: SLADKORNA INDUSTRIJA V LJUBLJANI (1957), 68 strani

Sergij Vilfan – Josip Černivec: ZGODOVINA LJUBLJANSKE MESTNE HIŠE (1958), 128 strani

Peter Vodopivec: LUKA KNAPELJ IN ŠTIPENDISTI NJEGOVE USTANOVE (1971), 104 strani

RAZMERJA MED ETNOLOGIJO IN ZGODOVINO (1986), 302 strani

Za vsako knjižico boste odšteli samo 500 SIT.

Komplet novega 7. zvezka in petih zvezkov pa lahko prejmete za samo 3.000 SIT.

Vse publikacije lahko naročite na uredništvu revije KRONIKA

Filozofska fakulteta, Oddelek za zgodovino, Aškerčeva 2, 1000 Ljubljana, telefon: 01 241 1200

ali na e-pošto: kronika@uni-lj.si